

MAK 2004-2006 põllumajandusliku keskkonnatoetuse bioloogilise mitmekesisuse hindamise raames 2006. a. teostatud põllulindude seiretulemuste analüüs

Tellijaja: Põllumajandusuuringute Keskus

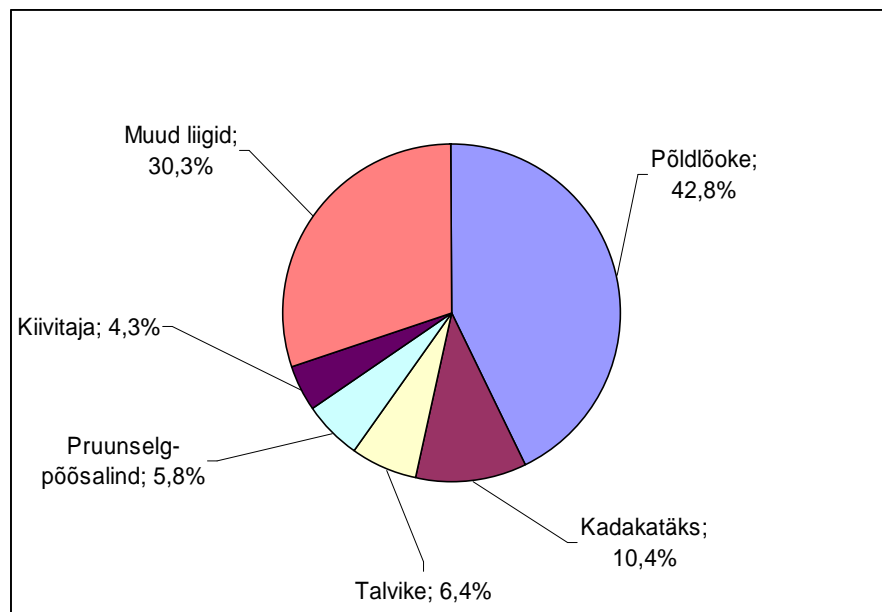
Töö teostaja: FIE Jaanus Elts

Tartu, november 2006

Kokkuvõte

Antud töö käsitleb Põllumajandusuuringute Keskuse poolt korraldatud põllulindude seire tulemusi 2006. aastal ja kahe senise seireaasta tulemuste võrdlust. 2006. aastal seirati 66 ala: Jõgeva/Tartu, Saare ja Võru piirkonnas, igas 22 ala, kusjuures igas piirkonnas oli vaatluse all 6 KST (keskkonnasõbralik tootmine), 10 MAHE (mahepõllumajanduslik tootmine) ja 6 ÜPT (pole liitunud PKT kohustusega) ala. Loenduste metoodikat on käsitletud vastavas peatükis. Loendustransektide kogupikkus oli 2006. aastal 57 km, sellest KST tootmistüübiga aladel 15,6 km, MAHE tüübis 26,6 km ja ÜPT tüübis 14,8 km. Piirkondade lõikes oli kilometraaž järgmine: Jõgeva/Tartu piirkonnas 22,7 km transekte, Saare piirkonnas 15,3 ja Võru piirkonnas 19,0 km.

2006. aastal olid viis sagedasemat pesitsevat linnuliiki dominantsi järgi kahanevas järjestuses: põldlõoke (dominant 42,8%), kadakatäks (10,4), talvike (6,4), pruunselg-põõsalind (5,8) ja kiivitaja (4,3), ülejäänud liike esines alla 4%-i. Kokku registreeriti pesitsejana 48 linnuliiki, seirealasil külastamas (mittepesitsejad) kohati 42 liiki ning linnuliikide koguloend seirealadel sisaldab 71 liiki.

Joonis 1. Liikide jaotus 2006. aasta seirevalimis.

Piirkondlikest erinevustest olid statistiliselt usaldatavad järgmised näitajad: pesitsevate liikide mitmekesisus oli Saare piirkonnas suurem kui Jõgeva/Tartu piirkonnas; transektil kohatud kõigi lindude mitmekesisus oli Saare piirkonnas suurem kui Jõgeva/Tartu ja Võru piirkonnas; pesitsevate liikide arv 10 ha kohta oli Saare piirkonnas suurem kui Jõgeva/Tartu piirkonnas; mittepesitsevate (külastavate) liikide arv 10 ha kohta oli Saare

piirkonnas suurem kui Jõgeva/Tartu piirkonnas; põldlõokese asustustihedus 10 ha kohta oli Jõgeva/Tartu piirkonnas suurem kui Võru piirkonnas.

49-st pesitsevast liigist olid vaid 14 sellised, mis esinesid kõigis piirkondades ning 23 liiki registreeriti vaid ühes piirkonnas. Mittepesitsevatest e. ala külastavatest liikidest olid kõigile piirkondadele ühised vaid viis liiki.

Liikide osas võib uuritud piirkondi iseloomustada järgmiselt: Jõgeva/Tartu piirkonda iseloomustab kõrge põldlõokese ja kiivitaja esinemissagedus; Saare piirkonda iseloomustab kõrge metsvindi esinemissagedus ning muude, madala dominantsiga liikide ohtrus; Võru piirkonda iseloomustab kõrge kadakatäksi ja metskiuru esinemissagedus.

Tootmistüüpide lõikes (võrdlus on piirkonna tasandil) võib välja tuua järgmised statistiliselt usaldatavad erinevused: Jõgeva/Tartu piirkonnas oli KST aladel transektil pesitsevate liikide mitmekesisus suurem kui ÜPT aladel; Jõgeva/Tartu piirkonnas oli MAHE aladel transektil kohatud isendite arv suurem kui ÜPT aladel; Jõgeva/Tartu piirkonnas oli MAHE alade summaarne asustustihedus kõrgem kui ÜPT aladel; Võru piirkonnas oli MAHE alade summaarne asustustihedus kõrgem kui KST aladel; Jõgeva/Tartu piirkonnas oli MAHE aladel põldlõokese asustustihedus suurem kui KST aladel. Seega ilmnisid tootmistüüpide erinevused enim Jõgeva/Tartu piirkonnas, samal ajal kui Saare piirkonnas ei õnnestunud leida tootmistüüpide vahel statistiliselt usaldatavat erinevust ühelgi juhul.

Kahe seireaasta võrdlemisel ilmneb, et kõigi kolme võrreldud üldparameetri puhul oli ülekaalus näitaja langustendents ja seda mõlema tootmistüübi puhul, KST tulemused olid mõneti paremad, kuid see erinevus ei ole statistiliselt usaldusväärne. Liikide osas vaadeldi kahte enamlevinud linnuliiki – kadakatäksi ja põldlõokest. Neist esimese puhul oli KST aladel selge asustustiheduse tõus, kuid see on vaid õige pisut parem MAHE alade tulemusest, kui vaadata koos suurenenud ja stabiilsena püsinud alade arvu. Põldlõokese puhul oli aga tegemist silmnähtava erinevusega tootmistüüpide lõikes, kus MAHE aladel valdas tõusutrend (58%-l juhtudest), KST puhul aga langustrend (64%). Antud valimi mahu juures pole see erinevus aga statistiliselt usaldatav.

Indekseerimisega analüüsiti põhiparameetritest vaid kahte: pesitsevate lindude summaarne asustustihedus ning põldlõokese asustustihedus. Esimesel juhul selgus, et KST aladel oli toimunud keskmiselt 5%-line langus ja MAHE aladel keskmiselt 3%-line tõus. Mõlemal juhul oli hajuvus suur, kuid MAHE alade puhul oli see mõneti suurem. Põldlõokese asustustiheduse uurimisel selgus, et MAHE aladel oli see näitaja suurenenud keskmiselt 28%, samal ajal kui KST puhul oli langus keskmiselt 18%, seejuures oli MAHE aladel vaid ühel juhul liigi asustustihedus 2006. aastal kahanenud poole võrra 2005. aasta tulemusest (5%), samal ajal kui KST puhul oli vähemalt 50%-list langust neljal juhul (36%). Seega võib tõdeda, et põldlõokese käekäik oli antud kahe võrreldava aasta puhul oluliselt parem MAHE alade puhul ($p < 0,05$).